

Uddannelses- og
Forskningsministeriet

Notat

Modtager(e):

Uddannelses- og Forskningsudvalget

Kommenteret høringsnotat vedrørende forslag til lov om ændring af universitsloven, lov om erhvervsakademiuddannelser og professionsbacheloruddannelser, lov om videregående kunstneriske uddannelsesinstitutioner, lov om maritime uddannelser og lov om videregående kunstneriske uddannelsesinstitutioner under Kulturministeriet (Justering af fremdriftsreformen m.v.)

Uddannelses- og Forskningsministeriet har den 7. december 2015 sendt ovennævnte udkast til lovforslag i høring blandt relevante institutioner og organisationer. Høringen har også været offentliggjort på Høringsportalen.

Efter høringsfristens udløb den 11. januar 2016 er der indkommet 35 høringssvar.

I dette notat gives et kort resumé af de væsentligste bemærkninger til lovforslaget og de ændringer, der er foretaget i lovforslaget på baggrund heraf.

Overordnede bemærkninger til lovforslaget

Høringssvarene har en overvægt af positive tilkendegivelser vedrørende den større fleksibilitet og frihed for uddannelsesinstitutionerne til at tilrettelægge og planlægge deres studerendes muligheder for studiefremdrift, som der i lovforslaget om justering af fremdriftsreformen lægges op til.

Danske Universiteter finder det positivt, at hovedlinjerne i fremdriftsreformen viser politisk vilje til at give universiteterne ansvar for og frihed til at fastsætte regler for studie gennemførelse, så de er i overensstemmelse med det enkelte universitets egenart.

Ingeniørforeningen, IDA, Dansk Industri og Dansk Erhverv støtter justeringen af reformen. Dansk Industri havde dog gerne set, at afskaffelse af det ekstra SU-år var blevet en del af revisionen, da det er vigtigt, at der i fremdriftsreformen også er incitamenter rettet mod, at de studerende selv færdiggør uddannelsen på normeret tid.

Generelle bemærkninger til lovforslaget

Danske Universiteter og Københavns Universitet er i udgangspunktet tilfredse med den nye fleksibilitet, som justering af fremdriftsreformen lægger op til, men er kritiske overfor, at den økonomiske ramme er uændret. *Danske Universiteter* finder endvidere, at der er en række uhensigtsmæssigheder i justeringen af fremdriftsreformen.

3. februar 2016

Uddannelses- og
Forskningsministeriet
Ministersekretariatet

Børsgade 4

Post Postboks 2135
1015 København K
Tel. 3392 9700
Fax 3332 3501
Mail ufm@ufm.dk
Web www.ufm.dk

CVR-nr. 1680 5408

Ref.-nr. 16/001854-07

Danske Universiteter, Københavns Universitet, Aarhus Universitet, Syddansk Universitet, Danmarks Tekniske Universitet, IT-Universitetet i København, Danske Studerendes Fællesråd og Akademikerne ønsker, at bestemte grupper af studerende udgår af studietidsopgørelsen, bl.a. studerende som får dispensation fra tilmeldings- eller studieaktivitetskrav (iværksættere, studerende med funktionsnedsættelse m.v.). Derudover ønskes der i studietidsopgørelsen bl.a. taget højde for studierelevant orlov, sygeorlov, barsel og propædeutik.

Roskilde Universitet finder det uhensigtsmæssigt, at de foreslåede ændringer på den ene side ikke omfatter justeringer, der direkte fremmer de studerendes motivation til at reducere studietiden og på den anden side introducerer hjemmel til at gennemføre økonomiske sanktioner over for universiteterne, hvis de studerende ikke reducerer deres studietid.

Danske Universiteter, Københavns Universitet og Aarhus Universitet understreger, at den efterfølgende implementering af den justerede fremdriftsreform forudsætter tilstrækkelig og solid systemunderstøttelse, og at ministeriet som STADS-ejer har ansvaret for, at universiteterne har dette til deres rådighed.

Aarhus Universitet, Syddansk Universitet, Aalborg Universitet og Danmarks Tekniske Universitet finder det uhensigtsmæssigt, at universiteter, der udbyder uddannelser på professionsbachelor- og erhvervsakademiniiveau, bl.a. diplomingeniøruddannelser, ikke får tilsvarende mulighed for at få de studerende igennem uddannelserne som for bachelor- og kandidatuddannelserne, uagtet at studietiden for disse studerende indgår i studietidsmodellen.

Københavns Universitet og Aarhus Universitet gør særligt opmærksom på, at en hjemmel til indskrivning på kandidatuddannelsen på deltid vil forbedre rammerne for de universitetsuddannelser, hvor studenterpopulationen har en relativt stor aldersspredning og bl.a. omfatter studerende på vej mod "second career", som f.eks. professionsbachelors videreuddannelse på kandidatniveau.

Københavns Universitet opfordrer til, at universitetsloven ændres, således at studerende, der starter på en kandidatuddannelse ligestilles med samme studietid (24 måneder), uanset om de er sommerstartere (pr. 1. september) eller vinterstartere (pr. 1. februar).

FSR - danske revisorer er positiv overfor, at fremdriftsreformens virkemidler blødes op ved at øge fleksibiliteten og lade universiteterne i højere grad sikre studie-fremdrift. På visse studier behøver studieintensiteten dog ikke være lig med automatisk tilmelding til alle fag og prøver pr. studieår, men være en kobling mellem teori og praksis, hvor den studerende sideløbende med sit studie har et relevant erhvervsarbejde. FSR foreslår derfor, at der oprettes en erhvervskandidatuddannelse, hvor den studerende som en integreret del af sit studie sideløbende arbejder i praksis med sit fag.

Akademikerne finder, at den øgede fleksibilitet til universiteterne er positiv, men justeringerne er ikke kommet helt i mål, idet justeringerne har skullet holdes inden for fremdriftsreformens økonomiske ramme. Akademikerne kritiserer desuden den metode, som er anvendt i forbindelse med beregning af forbedringen af de offentlige finanser ved studietidsforbedringer. Akademikerne mener, at reformen vil have en betydelig negativ effekt på forhold, som f.eks. studerendes erhvervsarbejde, frafald og ledighedsrisiko efter endt studie, som ikke er medtaget i reformens beregninger.

Ingeniørforeningen, IDA anfører, at det er et væsentligt problem, at studietidsmodellen er uændret, idet der er behov for, at orlov i visse situationer ikke inddrages i beregningerne af studietid.

Danske Studerendes Fællesråd (DSF) er positiv over for intentionen om at skabe mere frihed og fleksible rammer for institutionerne, men er skeptiske over for fastholdelsen af studietidsmodellen og muligheden for at lave et tilmeldingskrav og indføre et aktivitetskrav. Justeringerne vil være skadelige for uddannelseskvaliteten, og frafaldet vil stige, da de studerende har stort behov for at supplere deres indtægtsgrundlag med studiejob. DSF opfordrer til en løbende opfølgning og evaluering af reformen og implementeringen samt effekten af de foreslåede ændringer.

Danske Handicaporganisationer er som udgangspunkt positiv over for den øgede fleksibilitet, som uddannelsesinstitutionerne vil få med dette lovforslag, men mener dog, at det er problematisk, at rammerne for studie gennemførelse udlægges til den enkelte institution, således at rammerne for studie gennemførelse kan blive meget forskellige fra uddannelse til uddannelse.

Rektorkollegiet for de Kunstneriske og Kulturelle Uddannelser anfører, at de videregående kunstneriske uddannelsesinstitutioner ikke har haft væsentlige problemer med at implementere fremdriftsreformen, og at institutionerne generelt ønsker de samme ændringer for deres regelsæt som de foreslåede ændringer for universiteterne.

Professionshøjskolerne, erhvervsakademierne og Rektorkollegiet for de Kunstneriske og Kulturelle Uddannelser anfører, at de ønsker de samme muligheder som universiteterne.

Ministeren oplyser, at aftalepartierne er enige om at fastholde det overordnede mål om, at universiteterne skal reducere studietidsoverskridelsen med 4,3 måneder ud over normeret tid frem mod 2020, når reformen er fuldt indfaset i forhold til niveauet i 2011. Universiteterne har allerede reduceret studietiden med 1,4 måneder i gennemsnit. Målet frem mod 2020 er derfor en yderligere reduktion på 2,9 måneder.

Hvis universiteterne samlet set indfrier målet om reduktion i studietidsforsinkelserne i 2020, indebærer det, at studerende på universiteterne i gennemsnit kan være mere end 9 måneder forsinkede i forhold til den normerede studietid. Universiteterne kan således opfylde det overordnede mål om øget fremdrift og samtidigt tildele orlov, give relevante dispensationer mv. til studerende i et rimeligt omfang, og hvis universitetet vurderer det hensigtsmæssigt.

Ministeren oplyser, at tid under orlov er inkluderet i beregningen af den samlede studietid både i udgangsåret og i de løbende studietidsmålinger. Hvis det samlede omfang af orlov er på samme niveau som før fremdriftsreformen påvirker tiden forbrugt under orlov ikke den gennemsnitlige studietid negativt. Hvis der tildeles orlovsperioder i et større omfang end tidligere, vil det forlænge den beregnede studietid, mens et mindre omfang vil forkorte studietiden. Kravet til reduktion af studietiden på de enkelte universiteter er tilpasset således, at universiteter, hvor der er meget barselsorlov, har et reduceret studiereduktionskrav.

For at fastholde målet om reduktionen i den gennemsnitlige studietid vil en potentiel ændring af studietidsopgørelsen også skulle udføres i udgangsåret 2011. Det vil i givet fald derfor kræve særskilte dataindsamlinger tilbage fra 2011. Hvis studietidsmodellen genberegnes, vil fordelingen af studietidsreduktionskravet mellem

universiteterne potentielt ændres, ligesom opfyldelsen af studietidsreduktionskravet kan ændre sig historisk.

I forbindelse med aftalen om fremdriftsreformen fra april 2013 blev det skønsmæssigt lagt til grund, at erhvervsfrekvensen for studerende strukturelt ville være omtrent uændret. Det skal ses i sammenhæng med, at der knytter sig stor usikkerhed til at vurdere eventuelle mindre udsving i erhvervsfrekvensen for studerende, og at der med reformen således både er initiativer, der kan medføre, at den strukturelle erhvervsfrekvens for studerende vil stige, f.eks. det forhøjede fribeløb, og initiativer, der kan medføre, at nogle studerende måske vil arbejde mindre ved siden af studierne.

Ministeren bemærker, at ændringer i systemunderstøttelsen af fremdriftsreformen behandles som et fast punkt på dagsordenen til STADS-systemejermøder, hvor universiteternes studiechefer deltager. Den IT-mæssige administration fastlægges af de enkelte universiteter, som ydermere med ændringerne nu får mulighed for at fastsætte forskellige krav til de enkelte uddannelser – med deraf følgende forskellige administrative behov for IT-understøttelsen.

Ministeren bemærker, at aftalepartierne som led i drøftelserne om fremdrift også har drøftet mulighederne for at etablere en erhvervskandidatuddannelse på deltid (uden deltagerbetaling og SU). Aftalepartierne er enige om at optage drøftelserne herom på et senere tidspunkt.

Ministeren oplyser, at aftalepartierne finder det centralt, at kandidatuddannelserne tilrettelægges, så studerende har tilstrækkeligt tid til at udarbejde deres specialer. I forlængelse heraf vil ministeriet over for universiteterne præcisere mulighederne for at tilrettelægge specialeperioderne, så de lever op til gældende regler for studerendes arbejdsbelastning (ECTS-point) og dokumentation af færdigheder.

Ministeren oplyser, at lovforslaget er blevet ændret, således at de ikke-forskningsbaserede heltidsuddannelser (erhvervsakademiuddannelser og professionsbacheloruddannelser), f.eks. diplomingeniøruddannelser, som udbydes af universiteter efter universitetslovens § 7, bliver omfattet af de samme regler, som skal gælde for bachelor- og kandidatuddannelser i forhold til fremdriftsreformen, dvs. regler om til- og framelding af studerende til uddannelsens fag og prøver, studieaktivitetskrav mm.

Ministeren oplyser, at de videregående kunstneriske uddannelsesinstitutioner på Uddannelses- og Forskningsministeriets område har studiefremdriftsproblemer på niveau med universiteterne. De videregående kunstneriske uddannelsesinstitutioner er imidlertid ikke omfattet af studietidsmodellen og den tilknyttede økonomiske sanktionsmulighed, som gælder for universiteterne. Derfor fastholdes fremdriftsreformens oprindelige initiativer, herunder det centrale krav om tilmelding til fag og prøver (60 ECTS-point pt. studieår), med henblik på at understøtte en aktiv studiekultur. I forlængelse heraf indgår det i lovforslaget, at de videregående kunstneriske uddannelsesinstitutioner på Uddannelses- og Forskningsministeriets område får mulighed for at indføre løbende studieaktivitetskrav. Det bemærkes i øvrigt, at det er hensigten, at de videregående kunstneriske uddannelsesinstitutioner fremover får mulighed for at beslutte, om bedømmelsen af opgaver og projekter m.v. skal indgå som en del af den samlede karakterfastsættelse sammen med den afsluttende prøve i faget.

Ministeren bemærker, at ministeriet inviterer til et bredt dialogmøde med uddannelsesinstitutionerne og de studerende med henblik på at understøtte en hensigts-

mæssig implementering af den samlede reform. Det forudsættes i øvrigt, at de interne regler, som de enkelte uddannelsesinstitutioner skal udarbejde, er klare og gennemskuelige for de studerende samt administrerbare for institutionens personale. Endvidere skal reglerne offentliggøres på institutionens hjemmeside, inden de træder i kraft. Herved sikres, at de studerende kan orientere sig om de krav, der gælder for deres uddannelsesforløb.

Ophævelse af det centrale krav om tilmelding til fag og prøver (60 ECTS-point pr. studieår)

Københavns Universitet, Aarhus Universitet, Aalborg Universitet, Danmarks Tekniske Universitet og IT-Universitetet i København anfører, at de er tilfredse med at kunne overlade ansvaret for tilmelding til uddannelsens fag og prøver til de studerende. Dette medfører dog et behov for at kunne udskrive studerende, der ikke på eget initiativ tilmelder sig fag og prøver efter universitetets krav. Det vil give mulighed for at udskrive den gruppe af reelt inaktive studerende, som universiteterne ellers skal tilmelde fag og evt. prøver, som de studerende ikke deltager i.

Uddannelses- og
Forskningsministeriet

Roskilde Universitet foreslår, at de regler om omprøver, som universiteterne fremover selv skal fastsætte, også kommer til at omfatte kandidatspecialets omprøver, idet universitetet ofte kun har begrænsede muligheder for at justere opgaveformuleringen på en måde, der reelt modvarer 3 måneders ekstra arbejde for den studerende.

Danmarks Tekniske Universitet, Copenhagen Business School (CBS) og IT-Universitetet i København er tilfredse med hjemlen til, at universitetet kan fravige de internt fastsatte regler om tilmelding til fag og prøver, såfremt studerende er iværksættere. Det opfattes dog som et udtryk for manglende tillid og detailstyring, at ministeren vil udarbejde centrale regler, som universiteterne skal operere indenfor. Normal lovgivningspraksis er, at de regler, som universiteterne selv fastsætter, kan universitetet også dispensere fra.

Danmarks Tekniske Universitet anerkender, at studerende, der yder et frivilligt samfundsengagerende arbejde, skal kunne få dispensation til at læse på nedsat tid, men finder det besynderligt, at dispensationsmuligheden kun omfatter formænd og kun i organisationer under Dansk Ungdoms Fællesråd (DUF).

Ingeniørforeningen, IDA anbefaler, at de nye dispensationsmuligheder til studerende, der er iværksættere eller engagerer sig i samfundet, skal undtages i studietidsmodellen.

Dansk Industri og Dansk Erhverv finder det positivt, at universiteterne får mulighed for at fravige og give dispensation fra internt fastsatte regler om tilmelding til og fag og prøver og et eventuelt studieaktivitetskrav, såfremt den studerende er iværksætter. I den forbindelse er det vigtigt, at ministeren vil fastsætte håndfaste regler for, hvilke studerende der kan betragtes som iværksættere. Det er afgørende, at der er gennemsigtighed i forhold til interne regler, således at de studerende har klar og tydelig information til rådighed og ved, hvilke forudsætninger de skal leve op til.

Danske Studerendes Fællesråd (DSF) ærgres sig over, at det stadigvæk er muligt for institutionerne at indføre centrale krav om tilmelding. Det er væsentligt, at ministeriet har øje for, at universiteterne implementerer de interne regler hensigtsmæssigt. Universiteterne bør igangsætte en proces, hvor medarbejdere og studerende er aktivt involveret i, hvordan man håndterer implementeringen af tilmeldingskravet.

Danske Erhvervsakademier, Danske Professionshøjskoler, Lærerstuderendes Landskreds og Sammenslutningen af Socialrådgiverstuderende finder det positivt, at der fremover kan ske framelding til prøver. *Danske Professionshøjskoler* ønsker dog tillige at kunne fastholde muligheden for, at der ikke kan ske framelding til prøver for hele eller dele af uddannelser. Institutionerne vurderer, at det vil medføre et unødigt bureaukrati at genindføre muligheden for framelding ved alle prøver. En generel regel om, at framelding kan finde sted, vil kunne animere studerende til at forlænge deres uddannelse uhensigtsmæssigt.

Danske Erhvervsakademier og Danske Professionshøjskoler ønsker også mulighed for, at løbende karakterfastsættelse kan indgå i den endelige bedømmelse af fag i hele eller dele af uddannelser, idet institutionerne vurderer, at dette er en god mulighed for på en administrativ og enkel måde at tilrettelægge uddannelserne, så normeret studietid overholdes på en faglig forsvarlig måde.

Team Danmark finder det positivt, at det centrale krav om, at eliteidrætsudøvere har mulighed for at blive frameldt fag opretholdes, og at et eventuelt studieaktivitetskrav også vil blive omfattet heraf. *Team Danmark* ønsker en skærpelse af det centrale krav, idet der i dag er stor variation i uddannelsesinstitutionernes behandling af eliteidrætsudøveres dispensationsansøgninger. *Team Danmark* opfordrer endvidere til, at også elitetrænere omfattes af de samme dispensationsmuligheder som eliteidrætsudøverne.

DGI anfører, at den eksisterende fremdriftsreform har været en udfordring for nogle gymnasters deltagelse på *DGI's* Verdenshold. *DGI* ser gerne, at disse gymnaster gives samme mulighed for dispensation fra reglerne om tilmelding til fag og prøver, studieaktivitetskrav m.v. som eliteidrætsudøvere og formænd i frivillige ungdomsorganisationer under DUF.

Ministeren oplyser, at aftalepartierne er enige om, at de nye redskaber sammen med eksisterende redskaber er tilstrækkelige til at skabe den fornødne balance mellem hensynet til at reducere studietiden og hensynet til de studerende. Derfor kan universiteternes ønske om yderligere redskaber i form af en hjemmel til at udskrive studerende, der ikke på eget initiativ tilmelder sig fag og prøver, ikke imødekommes.

Ministeren oplyser, at aftalepartierne er enige om at fastholde, at den nye dispensationsmulighed kun skal omfatte iværksættere og formænd i organisationer under Dansk Ungdoms Fællesråd (DUF). Aftalepartierne er desuden enige om at fastholde, at der skal udarbejdes en central ramme, inden for hvilken universiteterne kan give dispensation til iværksættere. Rammen skal bidrage til at sikre en vis ensartethed i behandlingen af de studerende, uanset ved hvilket universitet de er optaget på, og adskille initiativet fra almindeligt erhvervsarbejde og studiejobs. Rammen vil blive fastsat i dialog med universiteterne.

Ministeren bemærker, at aftalepartierne har fastholdt, at reglerne om dispensation fra kravet om tilmelding til fag og dertil hørende prøver, herunder et eventuelt studieaktivitetskrav, kun skal omfatte studerende, der er eliteidrætsudøvere, og studerende, der er omfattet af begrebet usædvanlige forhold, herunder funktionsnedsættelse.

Ministeren bemærker, at det er præciseret i lovbemærkningerne, at de gældende afleveringsfrister for kandidatspecialer vil blive opretholdt.

Ministeren bemærker, at det er forventningen, at institutionernes ledelser inddrager medarbejdere og studerende som led i implementering af de nye interne regler om tilmelding til fag og prøver.

Ministeren oplyser, at bemærkningerne i lovforslaget er suppleret med, at det på bekendtgørelsesniveau gives erhvervsakademierne og professionshøjskolerne mulighed for at beslutte, at der ikke kan ske framelding til prøver for hele eller dele af uddannelser. Ministeren oplyser videre, at bemærkningerne i lovforslaget er suppleret med, at der på bekendtgørelsesniveau gives institutionerne mulighed for at beslutte, at løbende karakterfastsættelse kan indgå i den endelige bedømmelse af fag i hele eller dele af uddannelser. Tilsvarende muligheder gives de maritime uddannelsesinstitutioner.

Kulturministeren oplyser, at *DSF* har fremsendt identiske bemærkninger til Uddannelses- og Forskningsministeriet og henviser derfor til uddannelses- og forskningsministerens svar på disse bemærkninger.

Kulturministeren oplyser vedrørende høringssvar fra *DGI*, at studerende generelt har mulighed for at søge dispensation, og at der derfor ikke vil blive indført særlig dispensationsadgang på dette område. Kulturministeriet vil dog gå i dialog med *DGI* for at få belyst omfanget af udfordringen.

Mulighed for løbende studieaktivitetskrav

Københavns Universitet og *Roskilde Universitet* finder, at den øgede frihed og fleksibilitet for universiteterne til at fastsætte regler også bør gælde i forhold til universiteternes mulighed for at fastsætte et løbende studieaktivitetskrav på det antal ECTS-point, det enkelte universitet finder hensigtsmæssigt. Det kan undre, at den foreslåede hjemmel til at fastsætte regler om løbende studieaktivitetskrav sætter en begrænsning på maksimalt 45 ECTS-point, når universiteterne skal sørge for, at de studerende bliver fuldtidsstuderende.

Aarhus Universitet anfører, at det reelt fastsatte studieaktivitetskrav udstrækkes over en længere periode, end det formentlig er tilsigtet, når den studerende altid skal have mulighed for tre prøveforsøg i de fag, der indgår i et studieaktivitetskrav.

Danmarks Tekniske Universitet og *IT-Universitetet i København* er tilfredse med et studieaktivitetskrav på op til 45 ECTS-point pr. studieår, men kravet giver i praksis ikke universiteterne det nødvendige redskab til at sikre de studerendes fremdrift, når den studerende altid skal have mulighed for tre prøveforsøg i de fag, der indgår i et studieaktivitetskrav. Såfremt kravet om mulighed for tre prøveforsøg fastholdes, anmoder *Danmarks Tekniske Universitet* og *IT-Universitetet i København* om, at der indføres hjemmel til en førsteårsprøve på kandidatuddannelsen i lighed med den hjemmel, der allerede eksisterer på bacheloruddannelsen.

Aarhus Universitet, *Syddansk Universitet* og *Danmarks Tekniske Universitet* foreslår, at den nuværende hjemmel til studiestartsprøver på bacheloruddannelser suppleres med en tilsvarende hjemmel for kandidatuddannelserne. En studiestartsprøve på kandidatuddannelserne vil gøre det muligt at kontrollere, hvorvidt de optagne kandidatstuderende reelt er påbegyndt uddannelsen.

Dansk Erhverv vurderer, at det nye studieaktivitetskrav vil være med til at sikre et aktivt studiemiljø samt fremdrift på universiteterne. Derfor henstilles det også, at ministeriets tilsyn med, i hvilket omfang universiteterne anvender redskaberne, også gøres tilgængelige for aftagerne.

Danske Studerendes Fællesråd (DSF) finder initiativet om et studieaktivitetskrav for stærkt kritisabelt, men mener dog, at det er positivt, at der ikke er tale om et centralt krav, men blot en mulighed for institutionerne. Det er væsentligt, at ministeriet er opmærksomt på omfanget af brugen af aktivitetskrav, da et øget brug vil kunne øge udmeldelsen af studerende og dermed forårsage et øget frafald. Universiteterne bør igangsætte en proces, hvor medarbejdere og studerende er aktivt involveret i, hvordan man håndterer implementeringen af studieaktivitetskravet.

Danske Erhvervsakademier og Danske Professionshøjskoler ønsker mulighed for at fastsætte et studieaktivitetskrav for hele eller dele af uddannelser, idet det vil være relevant på en række uddannelser med henblik på at øge fremdriften og fastholde de studerende.

Den Danske Scenekunstskele spørger, om et studieaktivitetskrav harmonerer med kravet om mødepligt, som følger af *Den Danske Scenekunstskeles* uddannelsesbekendtgørelse.

Ministeren oplyser, at aftalepartierne er enige om, at de nye redskaber sammen med eksisterende redskaber er tilstrækkelige til at skabe den fornødne balance mellem hensynet til at reducere studietiden og hensynet til de studerende. Derfor kan universiteternes ønske om en skærpelse af studieaktivitetskravet ikke imødekommes hverken for så vidt angår et højere antal ECTS-point eller et færre antal prøvforsøg. Endvidere kan universiteternes ønske om en studiestartsprøve og en førsteårsprøve på kandidatuddannelsen ikke imødekommes.

Ministeren bemærker, at universiteterne vil blive bedt om regelmæssigt at indsende information om anvendelse af førsteårsprøven og studiestartsprøven på bacheloruddannelsen samt en tidsgrænse for, hvornår uddannelsen skal være afsluttet. Der ønskes ligeledes en årlig opfølgning på anvendelse af studieaktivitetskravet.

Ministeren oplyser, at lovforslaget er ændret, således at der åbnes mulighed for, at erhvervsakademier og professionshøjskoler også kan indføre et studieaktivitetskrav for de studerende på erhvervsakademiuddannelser og professionsbacheloruddannelser. Tilsvarende mulighed gives de maritime uddannelsesinstitutioner.

Kulturministeren oplyser vedrørende hørings svar fra *Den Danske Scenekunstskele*, at muligheden for at fastsætte studieaktivitetskrav supplerer institutionernes eksisterende muligheder for at sikre en aktiv studiekultur, herunder visse institutioners krav om mødepligt. Disse eksisterende muligheder vil fortsætte uændret.

Bedre mulighed for faglig supplerer for ansøgere til kandidatuddannelser

Københavns Universitet, Aarhus Universitet, Syddansk Universitet, Roskilde Universitet, Aalborg Universitet, Danmarks Tekniske Universitet og Copenhagen Business School (CBS) værdsætter genindførelsen af muligheden for at udbyde supplerer ved optaget til kandidatuddannelser, men finder en række uhensigtsmæssigheder i forslaget.

Københavns Universitet, Aarhus Universitet, Aalborg Universitet og Copenhagen Business School (CBS) foreslår, at kravet om betinget optagelse, herunder kravet om hvornår den supplerende aktivitet aflægges, bliver fjernet, således at universitetet kan foretage en konkret individuel faglig vurdering af en ansøgers samlede uddannelses kvalifikationer. Herved sikres universiteternes mulighed for at optage de bedst kvalificerede nationale og internationale ansøgere. Kravet om betinget opta-

gelse forud for suppleringsaktiviteten er desuden vanskelig for ansøgere uden for EU/EØS, idet de ikke kan få opholdstilladelse på baggrund af en betinget optagelse.

Københavns Universitet, Aarhus Universitet, Roskilde Universitet og Copenhagen Business School (CBS) påpeger, at den foreslåede regel om betinget optagelse forud for supplering kan betyde, at universitetet skal afslå optagelse under henvisning til manglende fag, som ansøgere kan dokumentere, at de allerede har bestået på ansøgningstidspunktet. Det kan være enkeltfag fra anden bacheloruddannelse, der er gennemført sideløbende med gennemførelsen af bacheloruddannelsen, fag fra tidligere uafsluttede uddannelser eller fag i forbindelse med uddannelsesaktivitet i udlandet.

Københavns Universitet, Syddansk Universitet og Danmarks Tekniske Universitet bemærker, at det vil være hensigtsmæssigt, hvis fagligt relevante aktiviteter, som ligger ud over de anførte 30 ECTS-point, kan indgå i vurderingen af, hvorvidt en studerende kan blive betinget optaget på en uddannelse. Dette er særligt relevant for udenlandske bachelorer, idet de ofte kommer med en bredt sammensat bacheloruddannelse.

Københavns Universitet og Aarhus Universitet bemærker, at det ikke vil være muligt i de enkelte kandidatuddannelsers studieordning at udarbejde og løbende opdatere en komplet liste over relevante bacheloruddannelser. Det vil derfor være hensigtsmæssigt, at det er de mest centrale og relevante bacheloruddannelser, der oplystes, suppleret med en mulighed for at foretage en konkret individuel faglig vurdering af en ansøgers uddannelseskvalifikationer.

Syddansk Universitet finder det uhensigtsmæssigt, at særlige suppleringsforløb skal godkendes særskilt og ikke er omfattet af de muligheder, universitetet som institutionsakkrediteret uddannelsesinstitution har for at udbyde sådanne suppleringsforløb.

Danske Professionshøjskoler er positive over for genindførelsen af muligheden for faglig supplering før optagelsen på en kandidatuddannelse. Danske Professionshøjskoler noterer sig med tilfredshed, at partierne ikke ønsker, at ændringen skal føre til en utilsigtet stigning i omfanget af supplering, og at ministeriet vil føre en dialog med bl.a. universiteter og professionshøjskoler om udviklingen.

Akademikerne og Ingeniørforeningen, IDA er positive overfor, at muligheden for supplering genindføres, men finder det dog uheldigt, at det ikke har været muligt at nå til enighed om en finansiering, der ikke indebærer brugerbetaling.

Dansk Industri er positiv overfor, at universiteterne får mulighed for at udbyde op til 30 ECTS-point faglig supplering, hvis ansøgeren samtidig har en betinget optagelse til den relevante kandidatuddannelse. Det er desuden vigtigt, at suppleringen finansieres med deltidstaxameter fra staten og delvis deltagerbetaling, således at ordningen ikke får et utilsigtet omfang.

FTF og LO og Danske Fysioterapeuter beklager, at der igen indføres mulighed for, at universiteter kan forlange supplerende uddannelsesaktivitet af bachelorer og professionsbachelorer, og at disse aktiviteter finansieres med deltagerbetaling og uden at der er sikret den studerende et forsørgelsesgrundlag, men uddannelsesaktiviteten finder sted. *FTF og LO* foreslår, at den adgang til SVU, som var gældende for faglig suppleringsuddannelse frem til fremdriftsreformen, genindføres for studerende, som alternativt vil stå uden forsørgelsesgrundlag under uddannelsesaktiviteten.

FTF og LO og Rådet for Erhvervsakademi- og Professionsbacheloruddannelser foreslår, at lovgivningens konsekvenser om genindførelse af supplerer følges meget tæt, og at der etableres en tilstrækkelig statistik på området. Det er helt afgørende, at der skabes en høj grad af gennemskuelighed og forudsigelighed i forhold til professionsbachelors reelle mulighed for at blive optaget på kandidatuddannelser.

Danske Studerendes Fællesråd (DSF), Lærerstuderendes Landskreds og Sammenlutningen af Danske Socialrådgiverstuderende er positiv over for genindførelsen af muligheden for supplerer af en professionsbacheloruddannelse med henblik på at opfylde adgangskrav til en kandidatuddannelse, men er kritisk over for indførelse af delvis deltagerbetaling og uden mulighed for SU under suppleringen. Endvidere er man kritisk over for betinget optagelse, idet man frygter, at universiteterne vil være mindre tilbøjelige til at optage disse studerende på de uddannelser, hvortil der er stor søgning.

Ministeren oplyser, at aftalepartierne er enige om at fastholde, at en bachelor- eller professionsbacheloruddannelse kun kan suppleres med fag på op til 30 ECTS-point i forbindelse med optagelse på en kandidatuddannelse. Supplerer er studietidsforlængende og betyder merudgifter for staten, og derfor bør supplerer minimeres mest muligt. Endvidere skal universiteterne og professionshøjskolerne/erhvervsakademierne blive bedre til at give de bachelor- og professionsbachelorstuderende flere valgmuligheder, hvor det er relevant, sådan at de får direkte adgang til (flere relevante) kandidatuddannelser.

Ministeren oplyser, at bemærkningerne i lovforslaget er blevet justeret, således at ministeren i medfør af den nye bemyndigelse i universitetslovens § 8, stk. 1, får mulighed for at fastsætte regler om, at fag, der ligger forud for en afsluttet bacheloruddannelse, vil kunne godkendes som suppleringsaktivitet, men fortsat kun hvis den relevante aktivitet har et omfang på op til 30 ECTS-point. Samtidig fastholdes kravet om betinget optag, hvis suppleringsaktiviteten ligger efter afsluttet bacheloruddannelse, idet bachelorer eller professionsbachelorer efter afsluttet bacheloruddannelse ikke forgæves skal bruge tid og penge på at gennemføre et suppleringsforløb.

Ministeren bemærker, at universiteterne allerede i dag har mulighed for at foretage en individuel faglig vurdering ved optag til deres kandidatuddannelser. Derfor kan de ved f.eks. internationale ansøgere foretage en helhedsvurdering, der går ud over ansøgerens bacheloruddannelse og op til 30 ECTS-point yderligere uddannelsesaktivitet. Universiteterne har ligeledes allerede i dag mulighed for kun at oplyse de mest centrale og relevante bacheloruddannelser i kandidatuddannelsernes studieordninger. I forhold til vanskeligheder ved at studerende uden for EU/EØS-området ikke kan få opholdstilladelse på baggrund af et betinget optag, så er der ikke tale om en ny situation, idet de såkaldte 3. landestuderende aldrig har haft mulighed for at få opholdstilladelse til andet end ordinære uddannelsesprogrammer.

Ministeren oplyser endvidere, at ministeriet i løbet af foråret 2016 vil tage initiativ til at drøfte den nye suppleringsmodel med uddannelsesinstitutionerne, herunder hvordan der kan skabes bedre faglige overgange fra akademiske bacheloruddannelser og professionsbacheloruddannelser til kandidatuddannelser. Ministeriet vil samtidig præcisere, at der ikke ønskes en utilsigtet stigning i omfanget af supplerer, og derfor vil ministeriet opgøre omfanget af suppleringsaktivitet og dertil hørende deltagerbetaling en gang årligt – første gang 4. kvartal 2017.

Ministeren bemærker i øvrigt, at vilkårene for at få SVU (statens voksenuddannelsesstøtte) til uddannelse på videregående niveau gradvist er blevet skærpet ad flere omgange senest som led i aftalen om finansloven for 2016. Som opfølgning herpå fremsættes lovforslag om ændring af SVU-loven, som yderligere skærper vilkårene for SVU til videregående uddannelse, idet ordningen med forslaget målrettes personer, der ikke har gennemført en uddannelse på videregående niveau. Der er tale om en prioritering, som indebærer, at de beskæftigede, der har gennemført en videregående uddannelse – og deres arbejdsgiverne – i højere grad selv må bidrage til finansieringen.

Særlig anvendelse af karakterkrav

Københavns Universitet og *Aarhus Universitet* ønsker med den foreslåede bestemmelse at kunne stille et karakterkrav i kvote 1 og stille krav om beståelse af en adgangsprøve i kvote 2.

DSF finder forslaget problematisk, da det risikerer at udviske forskellen mellem kvote 1 og kvote 2, hvis karakterkrav muliggøres for kvote 2. Endvidere bør det være studienævnene, der forvalter ordningen.

Ministeren oplyser, at det forventes, at universiteterne efter udmøntning af den foreslåede bestemmelse kan stille karakterkrav begrænset til visse ansøgere (f.eks. ansøgere i kvote 1), og at der allerede efter gældende ret kan anvendes optagelsesprøver alene for ansøgere i kvote 2. Adgangs- og optagelsesprocessen forventes derfor i store træk at kunne tilrettelægges som ønsket af *Københavns Universitet* og *Aarhus Universitet*.

Udbetaling af tilskud i overensstemmelse med dimensionering

Københavns Universitet, *Aarhus Universitet*, *Roskilde Universitet* og *Danske Universiteter* anfører, at det er uklart, hvordan den nye hjemmel vedrørende udbetaling af tilskud vil blive udmøntet, og derfor bliver de økonomiske implikationer af lovforslaget uigennemskuelige. *Københavns Universitet* og *Roskilde Universitet* anfører desuden, at det er meget svært for universiteterne at regulere optaget så minutiøst, at optaget pr. 1. oktober svarer til et præcist loft.

Københavns Universitet, *Syddansk Universitet* og *Danske Universiteter* ønsker en garanti for, at der fremadrettet vil være fuld finansiering til retskravsbachelor og studerende omfattet af fleksibilitetsgarantien.

Københavns Universitet er bekymret for, at dimensioneringsmodellen bliver unødigt kompliceret og uigennemsigtig med den nye hjemmel, og at der reelt vil ske en økonomisk skærpelse af dimensioneringsaftalen. Endvidere ønsker universitetet bekræftet, at der ikke etableres hjemmel til at reducere universiteternes tilskud ud fra nye typer af dimensioneringsmodeller, idet universitetet henviser til lovforslagets bemærkninger om, at muligheden for reduktion i de aktivitetsbestemte tilskud gælder, uanset på hvilket grundlag dimensioneringen er fastsat.

Danske Universiteter anfører, at det er usikkert, hvordan optag vil blive omsat til studenterårsværk (STÅ).

Danske Studerendes Fællesråd (DSF) finder det uhensigtsmæssigt, at ministeriet ikke tager højde for bacheloroptaget i de senest udmeldte dimensionerede uddannelser, idet løbende ændringer i dimensionering altid bør regulere bacheloroptaget og først regulere kandidatoptaget, når det pågældende bacheloroftag forventes optaget på en kandidat. Såfremt der ikke er en hensigtsmæssig indfasning af æn-

dringerne i dimensioneringen, opstår der en økonomisk disproportion mellem bachelor- og kandidatoptag.

Ministeren oplyser, at der i forbindelse med en kommende ændring af tilskuds- og regnskabsbekendtgørelsen vil blive taget stilling til og fastsat regler om den nærmere udmøntning af den foreslåede bestemmelse. Ministeriet vil inddrage de afgivne høringssvar, og institutionerne vil få mulighed for at afgive høringssvar til udkast til ændring af tilskuds- og revisionsbekendtgørelsen.

Ministeren bemærker, at det fremgår af bemærkningerne til lovforslaget, at en reduktion vil blive tilrettelagt således, at en eventuel overskridelse af en dimensionering som følge af en eventuel fleksibilitetsgaranti eller optagelse af såkaldte retskravsbachelorer friholdes.

Ministeren oplyser, at der ikke er tale om en skærpelse af dimensioneringsmodellen, men om en konsekvens i de tilfælde, hvor det faktiske optag betydeligt overskrider den fastlagte maksimumsramme eller det udmeldte dimensioneringsloft. For at undgå, at dimensioneringen reelt omgås via overflytninger mm. indføres der desuden mulighed for at reducere tilskuddet, hvis uddannelsesaktiviteten på den dimensionerede uddannelse som følge af overflytninger el.lign. i betydeligt omfang overskrider den aktivitet, som kan forventes som følge af dimensioneringen.

Ministeren bemærker, at dimensionering allerede efter gældende ret kan fastsættes på andet grundlag end det, der ligger til grund for den ledighedsbaserede dimensionering. Med forslaget indføres en generel hjemmel til reduktion af de aktivitetsbestemte tilskud i tilfælde af overskridelse af en dimensionering.

Endeligt oplyser ministeren, at det vil fremgå af en kommende ændring af tilskuds- og revisionsbekendtgørelsen, at tilskuddet ved overskridelse reguleres på baggrund af den faktisk optjente STÅ, og at indfasningen af dimensioneringen allerede nu sker som ønsket af Danske Studerendes Fællesråd, dvs. på både bachelor- og kandidatniveau.

Oversigt: Indholdsmæssige ændringer af lovudkastet efter høring

På baggrund af høringssvarene og efter drøftelser i aftalekredsen (V, S, RV, SF og KF) er der foretaget følgende overordnede ændringer:

- Det er tydeliggjort i bemærkningerne, at de gældende afleveringsfrister for kandidatspecialer vil blive opretholdt. Tydeliggørelsen er foretaget i bemærkningerne til § 1, nr. 6.
- Bemærkningerne til lovforslaget er suppleret med, at ministeren i medfør af bemyndigelsen i § 2 og § 4 i lov nr. 898 af 4. juli 2013 får mulighed for at fastsætte regler om, at erhvervsakademierne, professionshøjskolerne og de maritime uddannelsesinstitutioner kan beslutte, at studerende ikke kan framelde prøver for hele eller dele af uddannelser, og at løbende karakterfastsættelse kan indgå i den endelige bedømmelse af fag i hele eller dele af uddannelser. Ændringen er foretaget i de almindelige bemærkninger i pkt. 3.2.1.2 og 3.4.1.2. samt i bemærkningerne til § 2, nr. 1, og til § 4, nr. 1.
- Lovforslaget er ændret, således at der åbnes mulighed for, at erhvervsakademier, professionshøjskoler og maritime uddannelsesinstitutioner også kan indføre et studieaktivitetskrav for de studerende på erhvervsakademi- og professionsbacheloruddannelser samt maritime uddannelser. Ændringen er foretaget i § 2, nr. 1, og § 4, nr. 1.

- Bestemmelsen om, at de erhvervsakademiuddannelser, professionsbacheloruddannelser, der udbydes af universiteter efter universitetslovens § 7, følger regler udstedt i medfør af lov om erhvervsakademiuddannelser og professionsbacheloruddannelser, ændres, således at disse uddannelser kan omfattes af de samme regler, som skal gælde for bachelor- og kandidatuddannelser i forhold til fremdriftsreformen, dvs. regler om til- og framelding af studerende til uddannelsens fag og prøver, studieaktivitetskrav mm. I lovteksten i § 2 indsættes et nyt nr. 2.
- Bemærkningerne til lovforslaget er justeret, så det fremgår, at ministeren i medfør af den nye bemyndigelse i universitetslovens § 8, stk. 1, får mulighed for at fastsætte regler om, at fag, der ligger forud for en afsluttet bacheloruddannelse, vil kunne godkendes som suppleringsaktivitet, men fortsat kun hvis den relevante aktivitet har et omfang på op til 30 ECTS-point. Justeringen er foretaget i de almindelige bemærkninger i pkt. 3.1.3.2 og bemærkningerne til § 1, nr. 4.